

Datum Vår referens
2022-09-07 BA

Ledamöter och förvaltning för
kommunens social-/äldre-
/omsorgsnämnd

Behov av höjda ersättningar i omsorgen

Privata utförare är verksamma inom en rad av välfärdens kärnområden. Exempelvis bor omkring en femtedel av alla äldre på ett privat drivet äldreboende och en lika stor andel av alla LSS-bostäder drivs av privata utförare. Vårdföretagarna företräder en stor del av den privat drivna omsorgen. Våra medlemmar har kollektivavtal och arbetar på kommunernas uppdrag för att erbjuda en omsorg av god kvalitet under dygnets alla timmar.

Vårdföretagarna vill med denna skrivelse uppmärksamma kommunerna på att de kostnadsökningar som skett under året påverkar den privat drivna omsorgens förutsättningar likväldigt som omsorgen driven i kommunernas egen regi. Det finns mot den bakgrunden behov av att skjuta till resurser för att omsorgen fortsatt ska kunna bedrivas med samma höga kvalitet. Kommunerna behöver föra en dialog med de privata utförarna i kommunen kring detta.

Omsorgen är mycket personalintensiv och möjligheterna att effektivisera verksamheterna och därmed kunna minska användandet av resurser är begränsade. För att långsiktigt kunna upprätthålla omsorgens kvalitet behöver ersättningarna därför kontinuerligt höjas för att kompensera för kostnadsökningar till följd av löneökningar för personalen samt prisökningar på insatsvaror såsom livsmedel, el och bränsle. Till skillnad från offentligt driven verksamhet finns ingen möjlighet att långsiktigt gå med underskott för en privat driven verksamhet.

Under 2022 har den höga inflationen i den svenska ekonomin kraftigt drivit upp omsorgens kostnader för insatsvaror. Perioden januari till och med juli har priserna på exempelvis livsmedel enligt Konsumentprisindex ökat med i genomsnitt 14 procent (motsvarande 18 procent i årstakt), på drivmedel med 29 procent (motsvarande 38 procent i årstakt) och på el med 18 procent (motsvarande 24 procent i årstakt). Till detta ska läggas att kostnaderna för skyddsutrustning och nya rutiner till följd av pandemin ökat kraftigt för omsorgsverksamheter.

Som stöd till kommunerna för att bestämma nivån på ersättningarna till privata utförare inom omsorg har Sveriges kommuner och regioner i samarbete med Vårdföretagarna och Sobona tagit fram ett omsorgsindex (OPI). Syftet med indexet är att de ekonomiska förutsättningarna att bedriva omsorg ska vara reellt oförändrade och därmed långsiktigt hållbara.

Den del av ökningen av OPI som är kopplad till konsumentprisindex uppgick till 1,6 procent för år 2022. Den har därmed endast marginellt kunnat kompensera för de extraordinära prisökningar som skett under året. Ökningen av ersättningarna i kommuner där OPI inte används är enligt våra medlemmars erfarenheter genomgående lägre än om OPI skulle använts. Även i de kommuner som tillämpar andra modeller för att bestämma ersättningarna urholkas därmed resurserna till omsorgen.

Årets inflation innebär också högre kostnader för lokaler. För de privata utförare som bedriver omsorg i egen regi kopplat till boende justeras normalt hyresnivåerna baserat på utvecklingen av Konsumentprisindex året innan. Konsekvensen av detta är att hyresnivåerna kommer att öka kraftigt under 2023.

Ökade inköpskostnader och hyror innebär också ökade momskostnader för de privata utförarna, något de sällan kompenseras fullt ut för till skillnad från kommunalt driven omsorg.

Sammantaget medför detta ett behov av att höja nivån på ersättningarna och att kompensera för de extraordinära kostnadsökningarna under innevarande år.

Vi vill med denna skrivelse uppmana kommunerna att föra en dialog med de privata utförarna i kommunen för att säkerställa verksamheternas ekonomiska förutsättningar och på så sätt bidra till att omsorgen fortsatt kan bedrivas med samma höga kvalitet.

Med vänlig hälsning

Antje Dederling, förbundsdirektör Vårdföretagarna

Björn Arnek, branschekonom Vårdföretagarna

Kontakt:

bjorn.arnek@vardforetagarna.se

telefon: 072-202 62 27